

Posudek vedoucího na diplomovou práci L. Púbalové Přístupy k smrti a k pohřbívání v různých epochách lidstva

Autorka si zvolila složité téma s náročným zarámováním problematiky do dlouhého časového období. Spolupráce s ní začala v době, kdy už měla rozpracovanou osnovu. Následné diskuse nad textem respektovaly tento fakt.

Práce přes svou zdánlivě zřejmou teoretickou orientaci má teoreticko-praktický charakter. V průběhu "exkurze" třemi základními historickými obdobími, starověkem, středověkem a novověkem, jsou nastolovány podstatné charakteristiky přístupů hlavních civilizačních celku k smrti, v závislosti na konkrétním společenském kontextu. Autorka se musela vyrovnat s obtížnou metodologickou otázkou, které indikátory použít pro analýzu. Vhodně zvolený interdisciplinární postup jí pomohl toto dilema vyřešit. Uplatnila poznatky zejména z archeologie, filosofie, historie a sociologie a v neposlední řadě i teologie.

V pozadí autorského pohledu stojí otázka, co determinuje přístup lidí konkrétní společnosti k chápání smrti na časové ose starověk až dnešek. Odpověď na ni dávají proměny úvah, charakterizující uvědomění si podstaty vlastního bytí a její souvislosti se smrtí, tak jak probíhaly od minulých dob až k postmoderní civilizaci. S tím souvisí i posun místa smrti v životě společnosti, od jejího původního respektu všemi vrstvami, k dnešnímu pocitu obav z neznámého nebo až nepatřičného, ve větší části naší civilizace. Svědectvím konkrétních postojů lidí různých historických etap jsou zejména literární práce nejrůznějšího obsahového zaměření. Vztah ke smrti a umírajícím je určitou vizitkou lidskosti té které epochy. Z tohoto hlediska jsou lidé naší doby, jak dokumentuje text, nejméně vnímaví.

Analýza historie lidstva názorně ilustruje dlouhé období kontinuity v převládajícím přístupu k smrti, prakticky až do konce 19. století. Výrazná změna nastala v první polovině 20. století, kdy technika a racionalita začala dominovat i v této oblasti. Další posun přišel na přelomu tisíciletí, kdy přístup k smrti ovlivňuje všeprostupující komerce.

Dokumentují to vedle bohatě zpracovaných písemných pramenů i vybrané kulturní památky prostřednictvím fotografií.

Autorka naplnila vytýčený cíl práce prostřednictvím vhodných obsahových a formálních prostředků, a proto ji doporučuji k obhajobě.

dr. Ján Mišovič, CSc.

V Praze 13.8.2008